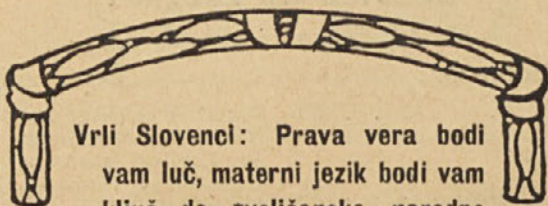

LETO X.

ZVEZEK 3.

Vrli Slovenci: Prava vera bodi
vam luč, materni jezik bodi vam
ključ do zveličanske narodne
omike. A. M. Slomšek.

NAŠ DOM

GLASILO
SLOVENSKE MLADINE.

MARIBOR, 1910.

CIRILOVA TISKARNA.

Vsebina III. zvezka:

Stran

Stran

Mladinska izobrazba:

Izobrazba telesa	33
----------------------------	----

Zabava:

Prava sreča. Posl. A. Č. (Dalje.)	36
Kako se je Mihec oženil.	40
Ptici	41
Pridi zopet	41

Kaj je novega po svetu?	42
-----------------------------------	----

Dekliški vrtec:

Droben plevel — sladkosnednost	42
Varčnost gospodinje	44

Društveni glasnik:

Pravilnik dekliske zveze	44
Mladeniška Mar. družba pri Sv. Marjeti n. P.	45
Sv. Križ pri Mariboru	45
Gospodarsko izobraž. društvo v Vurbergu	46
Slivnica pri Celju	46
Studenice	46
Središče	46

Govorniške vaje:

Mladi govornik	47
Za pošteno mladeniško življenje	48

Drobtinice:

Mile zime	48
---------------------	----

Listnica uredništva.

A. E. na C. Poslano se bo dalo porabiti, a za to številko je bilo prepozno. Hvala, še večkrat kaj. — G. J. H. v Kr. p. S. Vaše poročilo o spevoigri »K. š.« nam ugaja, toda priobčevali bomo načeloma ocene in poročila le o tistih knjigah, ki se uredništvu dopošljejo. — G. K. S. K. n. M. Za naš list prepozno, izročili smo »Slov. Gosp«.

Naš Dom izhaja 1. in 15. vsakega meseca ter stane na leto 2 K, na pol leta 1 K, na četrt leta 50 h. — Uredništvo in upravništvo je v Cirilovi tiskarni, Koroške ulice 5, Maribor.

Deset lepih razglednic za god

pošilja za 80 vinarjev, ki jih
lahko plačate s poštnimi znamkami

Trgovina tiskarne sv. Cirila v Mariboru Kor. cest. 5.

== NAŠ DOM ==

Štev. 3.

V Mariboru, 1. februarja 1910.

X. letnik.

Mladinska izobrazba.

Izobrazba telesa.

Pošteno življenje mora biti vzor vsakega slovenskega mladeniča; to je naš program in cilj naši mladeniški organizaciji. Pošteno živeti pa ni mogoče, če človek ni značajan; le značajan mladenič more hoditi vedno po pravi poti in se zlega varovati. Iz tega jasno sledi, da je prva naloga naših mladeniških društev, da vzgoje značaje. Značajan je tisti, ki se v svojem življenju z vztrajnostjo in doslednostjo vedno ravna po jasno spoznanih načelih. Na primer: krščanski mladenič spozna, da je nečistovanje za telo škodljivo, pogubno zanj in za potomce, vsled tega pa tudi za ves narod; spozna pa tudi, kako kazi dušo in jo posirovi; če bo potem dosledno povsod in v vsakem času z vztrajnostjo premagoval v sebi lastno naravo, ki ga k zlu vleče, in se iznebil tudi vpliva spačene družbe, slabih navad okoli sebe in prigovarjanja tovaršije, ki ga k nasladam vabi — če bo vsa ta notranja nagnjenja in zunanje muke zatrl, pa se ravnal samo po svojem spoznanju in zato nečistovanje opustil in sicer za vedno, bo v resnici značajan.

Značaj.

Biti značajan je zelo težko. Narava na primer nam na eni strani pri vzgoji značaja pomaga, na drugi pa nas ovira. Kako to? Narava nam daje navadno te stvari preveč, druge pa premalo; kolikor več nam podeljuje luči, toliko več tudi sence. Tako je narava marsikomu ustvarila junaško srce, usmiljenost in blagost, plemenitost čustev, a ga je zato prikrajšala na volji; fant je dobro srčen in fin, pa ni trden, ni odločen, omahuje in se boji ter se udaja vsakemu svojemu hipnemu nagnjenju. Drugega pa je narava obdarila z močatostjo in

resnobo; če se za kaj postavi tudi izpelje, se nikogar ne boji in zastavi vse sile, da doseže, kar je namenil, toda srčne izobrazbe mu manjka: je oduren, ne prizanaša nikomur in odbija vsakega od sebe.

Če hočeš torej vzgojiti v sebi značaj, moraš negovati, kar ti je dala narava dobrega, za kar pa te je prikrajšala, to si moraš sam z lastno vzgojo, z vzgajanjem samega sebe priboriti. Značaj je le tisti, ki ima prav tako bister um kakor živo domišljijo in prav tako blago srce kakor odločno voljo: vse to sorazmerno razvito, nobene stvari preveč in nobene premalo. Iz tega razvidiš, dragi mladenič, da so za vzgojo značaja štiri stvari potrebne:

izobrazba uma,
izobrazba domišljije,
izobrazba srca in
izobrazba volje.

Kako se bistri um, kako oplemeniti srce, kako ravnaj domišljijo in kako izobrazí voljo, o tem bomo na tem mestu obširno še večkrat govorili; za danes je naš namen opozoriti na nekaj, kar je vsemu temu prva podlaga: teló in njegova izobrazba!

Važnost telesa.

Dekle in fant veliko premalo premislita, kako važno je telo za naše dušno življenje. Če bi naša mladina prav umevala in cenila svoje teló, ne bi pijančevala, ne plesala, ne se z grehi omadeževala. Hočeš biti bistrega razuma, napreden in izobražen! Pa kako boš bistroumen, če pa nisi zdrav na telesu! Kdor hoče imeti prave in zdrave misli, ta mora imeti v redu možgane, oziroma živčevje, brez katerega ni nemotenega dušnega delovanja. Pa kako danes ljudje trpinčijo ravno svoje živce! Žive brez reda, na eni strani so z delom

preobloženi, na drugi pa še tisto malo prostega časa, ki ga imajo, ne počivajo, marveč trosijo svoje moči po vseh mogočih zabavah, pa naravnost more svoje živčevje z vsemi mogočimi strupi in mamili. Danes je skoro že vsak tretji človek bolan na živcih in sicer resno bolan in ne samo zavoljo lepšega. Ta ima navadno živčno razburjenje, drugi splošno živčno otupelost, temu se suši hrbtenica, onemu se izpreminjajo v njej posamezni važni deli, mrtvoudov je vse polno, ta jeclja, drugi ne more prav hoditi, temu ne služi roka, vse polno je bebcev in nato slede premnoge dušne bolezni in tiste bolezni, ki so znamenje splošne telesnodušne pokvarjenosti: napačen vid, gluhoñemost, prerazlične stopnje padavičnosti itd. — in potem cela šuma bolezni, ki so posledica živčnih ali pa gredo z njimi sporedno: srčne napake, zvapnenje žil, odebelenje, sladkorna bolezen, neñroj bolezni na prebavilih, vse mogoče napake v mišičevju in vsled tega napačni gibi in hoja, itd. — Kdo bi vse mogel naštet! Pri vseh teh stvareh trpe možgani, včasih več, včasih manj, mnogokrat je tudi v njih samih napaka. Če človek ravno ne nori in ne blede, pa je potrť, slabe volje, se muči, živi v vednem strahu, je zbezan, peša mu spomin, je sam s seboj nezadovoljen, se ne zanima za nobeno reč, skratka, ni nobenega govora ne o izobrazbi uma ne o izobrazbi srca, če človek ni zdravega telesa.

Treba pa je pomisliti, da smo danes skoro vsi že bolni. Stari oče je bil, recimo, pijanec, pa je bil grčave nature in je zdržal. No oče, so že slabši — sin pa je čisto za nič. Starši so mu podedovali slabotno telo, ki se ni moglo več ubraniti različnim boleznim, podedovala pa sta mu potom telesa tudi svoja slaba nagnjenja, svoje slabe razvade! No, pa recimo, da ta sin saj na razumu ni trpel, da je bil kljub svojemu rahlemu zdravju vendar zelo ostrega razuma, da je v bolnem telesu prebivala zdrava duša. To se pač včasih zgodi, a ne traja! Če je oče še bil pameten in bistroumen, pa bodo potomci v tretjem ali četrtem kolenu

bebasti in duševno izprijeni. Današnja znanost je z nedvomno jasnostjo potrdila splošno veljavnost starega reka: Le v zdravem telesu prebiva zdrava duša! Posebno velja to o tistih telesnih boleznih, ki se podedujejo in med temi stoje živčne v prvi vrsti. Otroci pijancev, padavičarjev, jetičnikov, umobolnikov, živčno otrplih so bolni na telesu in na duhu ali precej ali pa se pojavi podedovana bolezen pozneje hipoma pri kaki priliki.

Takšnega pomena je torej teló za duhá in njegovo zdravje! In vendar, kako malo spoštuje mladina svoje teló! Nič hujšega se ne more zgoditi telesu kakor če ga z grehom omadežuješ, kajti vsak greh škoduje ne samo duši, marveč tudi telesu. Grešnik ni zdrav — poglej mu v oči, pa boš videl, da so motne, opazuj mu roke in boš zapazil, da se tresejo, izprašuj ga, da poizkusiš njegov razum, pa boš zapazil, da je raztresen, da te skoraj ne razume in da veliko presliši in pregleda in je nekako zmotene zavesti. Saj ni čudno, ko ga strast pretresa in mu kali jasnoto vida in jasnoto misli, razburja njegovo kri, mu kvari srce in izprija živčevje, ki ne more prenašati tolike strastne napetosti, pa otrpne in zopet vpliva nazaj na možgane. Tako ena stvar vpliva na drugo, ta pa zopet obratno na prvo in vse skupaj na vse telo, in to zopet na svoje posamezne dele in ti vsak zase na nižje zmožnosti duše, te pa nazaj na dele telesa in na celo telo in to na višje dušne zmožnosti, ki zopet vplivajo na nižje in tako se spleta vse skupaj med seboj, da je naposled pokvarjena vsa duša in bolno celo teló.

Spoštuj telo!

Krščanski mladenič! — to naj te nagiba, da začneš premišljevat, kako dragoceno je tvoje telo in kako ga moraš prav izobraževati, prav tako kakor moraš obenem izobraževati tudi svoj um, svoje srce in svojo voljo.

Za izobrazbo telesa so potrebna ta-le navodila:

Svoje telo spoštuj in ljubi!

Spoštujejo se stvari, ki so dragocene, telo pa je silno dragoceno, kakor

sem ti že razložil. Telo je največja umetnina na svetu. Lepše je kot slika, lepše kot barve, lepše kot glasovi, lepše kot vsak stroj — telo združuje v sebi vso lepoto, ki jo predstavlja umetnost, v največji meri. Še nebo z vso svojo neizmerno lučjo in s svojo prozorno sinjino ni tako lepo, kakor je lepo človeško oko, ki odseva iz sebe dušo, in pred očesom otroka se mora nebo skriti z vso svojo svetlobo! Kristijan pa tudi ve, da je njegovo telo na tajinstven način ud Kristusovega telesa, tempel Duha božjega in da bo nekdaj poveljučano. Kar pa spoštujemo, tudi ljubimo in zato moramo tudi svoje telo ljubiti, kajti poleg Boga in duše nam nobena stvar ni tako blizu kakor telo.

Neguj ga!

Prava ljubezen se kaže v dejanju; zato tudi svoje telo le tedaj prav ljubimo, ako izpolnjujemo dolžnosti, ki jih imamo do njega.

Prvo dolžnost smo že omenili: varovati telo njegovih škodljivcev, prvi in najnevarnejši škodljivec telesa je greh, naglavni pa nečistovanje. — Druga dolžnost, ki jo imamo do telesa, je negovati ga. V prvi vrsti je tu potrebna hrana: preprosta, a zadostna, kar se tiče pijače, pa treba biti zmeren. Telo pa potrebuje tudi svežega zraka, kar se pa zelo rado zanemarja. Kmečki fant je res cel dan na polju, a doma imajo ponekod po dnevu in po noči radi vse zabito in zaduhlo in Bog obvari, da bi bila okna po noči odprta! Nočna sapa je škodljiva, pravijo, ampak to so prazne vraže. Ni dolgo, sem videl jetičnega fanta v izbici, ki je imela samo eno nizko okno, pa še to zabito; po sobi so se podili celi roji muh in bolnika nadlegovali, zraka pa je bilo tako malo in tako je bil soparen ter smrdljiv, da ni bilo čudno, če je fant komaj sopel in so se mu vile oči od bolečin. Telo potrebuje nadalje gibanja, kar je važno za mestne fante. Vsak dan pojdi na izprehod! Tu si ne moremo kaj, da ne bi omenili, kako nespametno ljudje dandanes uporabljajo svoje proste ure. Po dnevi gre sto korakov vun, pa v kavarno, v nedeljo pa je veliko, če gre

eno uro, potem pa v gostilno. Če vprašaš: kam boste šli v nedeljo? ti ne bo nobeden odgovoril, da v gozd, ali k Savi, ali na barje, ali na hrib, ampak: k Alešu, k Čonžku, k slepemu Janezu, sploh v krčmo! To kaže čisto izprijen način življenja in mišljenja. Kako abotni pa so celo tisti, ki se v gostilno — eno uro hoda — še vozijo!

Ljubi naravo!

Ti, fant, hodi vsaj dve uri vsak dan, pa ne z namenom, da greš v to ali ono krčmo, marveč z namenom, da greš naslajat duha v naravo — hodi po hosti, pojdi ob potoku, pridruži se kmečkemu očetu in se kaj pogovorita, poslušaj tice, kako pojo in se veselijo preprostega veličanstva, ki je razlito nad zemljo — poslušaj, kako zvoni po poljani, glej ivje, ki kakor srebrn plašč odeva naturo po zimi, pojdi skozi vas na večer, ko se v veži pridno kretajo gospodinje in hlapec razprega konje — vsak dan boš kaj novega našel in videl in srce se ti bo blagih čustev napolnilo, lepe misli bodo v njem vzkile.

Moderno spakovanje.

Tisto moderno hribolaztvo in sanjkanje in rodlanje pa je sama komedija! Nobene reči tako ne zaničujem, kakor te mestne kratkohlachnike z visokimi štangami v roki in gospodične, ki imajo cel travnik rož na klobukih, pa se navdušujejo za hribe in lazijo po pečinah. Še ostudnejši pa so tisti gosposki sanjkači, ki si za vsako zimo izmišljujejo nove športne obleke in kažejo svoja suha bedra po svetu. Ali je to ljubezen do narave? Prav nič, ampak samo ljubezen do samega sebe, samoljubje, nečimernost in bahavost. Le reci takemu športniku, naj se gre spočit cela dva meseca mesto na Bled, kjer obeduje po karti in se zvečer lahko sprehaja in posluša godbo, na Dražgoše, kjer bo jedel same žgance in zvečer lahko ležal v travi in gledal zvezde nad Prtovcem, boš videl, kako se bo zgrozil ob taki misli! Kdor ljudstva ne ljubi in ne umeva, ta tudi narave ne ljubi, ali pa si samo domišlja, da jo ljubi. Kdor ne spoštuje kmečke matere, tudi ne more

čutiti lepote naših gozdov in voda, kdor ni sam preprost v svojem srcu, za tega je preprosta lepota narave uganjka in če se premetava po snegu in si žuli roke na triglavskih stenah, je to samo pustolovstvo in modna burka.

Fant, ljubi in spoštuje naravo in

ljudstvo, ki je z njo zvezano, če hočeš prav ljubiti in spoštovati svoje telo in ga razvijati sebi v blagor! Če živiš na deželi, bodi vesel in zadovoljen, če si v mestu v službi ali rokodelstvu, idi v prostih urah rad venkaj v božjo naravo. Kaj ti je pa še potrebno, o tem se razgovoriva prihodnjič.

Zabava.

Prava sreča.

(Dalje.)

(Poslov. A. Č.)

Peto poglavje.

Žalost in beda na Zelenčevini.

Ni se še zdanilo in vendar je že odprto okno Zelenčeve hiše, kjer je bivala nekdanja sreča — zdaj pa se žalosti v njej vdova pred nekaj meseci umrlega Lovrenca.

Pred oknom kleči Ana, se joče in vzdihuje, kakor je vzdihovala celo noč. Milo pogleduje proti nebu, ki se rumeni ob prihajajočem jutranjem solncu.

»Moj Bog«, vsklikne, »ali nimaš zame nobenega dobrega angela, ker me je hudoben človek zapodil iz hiše?«

Kmalu pa se potolaži in pristavi: »Bog že ve, kaj stori. Nato se moraš navaditi, uboga Ana. Še živi stari Bog. Zato zaupaj, nesrečna žena! — Nesrečna? — Pač ne! Sramuj se te besede, kakor dolgo še tli iskrica zaupanja na božjo vsemogočnost, dobroto, modrost in usmiljenost v tvoji duši — le še ena iskrica, ki jo vname Njegova milost v plamen. Tedaj ti bo jasno, da je vse tako prav, kakor zdaj pripusti Oče nebeški.«

Črez nekaj časa vstane in se nagne skozi okno. »Kako čisto jutro je, pravi, kako zvez zrak veje z vrta. A kako žalostno in hudo je to meni! Tu sem imela svoje edino veselje — svojo srečo — blagega in marljivega moža. Moj Lovrenc, zdaj še le občutim prav zelo, da te ni. In kaj naj počnem s svojim ubogim otrokom?«

Tedaj se pa odpro za njo duri. Obrne se in vidi pred seboj zvesto služkinjo, ki se joče, ker je spravila nesrečna tožba njeno dobro gospodinjino ob posestvo.

»Ali si ti, ljuba Neža«, spregovori otožna vdova, vidi se ti, da si tudi malo spala. Ne joči se več, drugače postanem še bolj malosrčna. Kajti sklenila sem, da prenesem nesrečo z božjo pomočjo stanovitno in vdano. Seveda bi mi bilo hudo, če bi se morali že danes ločiti. Vendar mora tako biti, ubogo dekle, ne morem ti več dajati kruha«. »Rada bi stradala z vami, zaihti Neža, da vas pa moram zapustiti, mi je najhuje«.

»Ubogi otrok«, zastoče vdova. »Zakaj bi morala biti z menoj vred nesrečna? Zaslužila si kaj boljšega. Poišči si v božjem imenu drugo službo. Pridna, poštena in marljiva si. Še vedno se jočeš; ne morem ti pomagati. Ne muči me, Neža. Izjoči se v vrtu. Z Bogom!«

S predpasnikom si briše dekle solzne oči in se odstrani.

Iz sosednje sobe (čumnate) se sliši tenek, nežen glas:

»Vse z Bogom začni in končaj, da srečen boš v življenju kdaj«.

»To je moj Janeček«, zastoče pol v bolesi, pol v veselju mati Ana, dvigne roki proti nebu in vsklikne: »Bog, nisem sama kriva nesreče, v katero so me pahnili. Zato boš tudi uslišal mojo vročo željo. Daj, da vzgojim otroka, svoje edino veselje, po tvojih zapovedih in postavah, in daj, da nikoli ne zaide s pota kreposti in pravičnosti, in da bo njegovo veselje, dobro delati. Potem najde srečo, dasiravno bo ubog«.

Zadnjo besedo deček sliši, zakaj že je stal pred materjo. Zelo se ona razžalosti, ko jo sinček vpraša: »Ali smo res tako ubogi?«

»Res«, zaihti mati in objame dečka, svojo edino tolažbo.

»Ali izgubimo vse«, vpraša deček; »naš vrt z lepimi cvetkami tudi? In

mali gozdič s studentcem in z žvrgolečimi pticami? In veliki travnik tudi?»

»Vse, moj ljubi Janezek«, zatarina mati. Vendar potolaži dečka, ki se je hotel jokati: »Bodi miren, otrok moj! Midva ne izgubiva drug drugega«.

»Potem je pa tako prav«, reče deček in se hoče smejati. »Potem bodem pa jedel črn kruh brez surovega masla in sira. Sem že večkrat poskusil in mi prav diši. — Ali vam, ljuba mama —?

In deček se začne bridko jokati. »Ne joči se, Janezek, drugače se moram jaz tudi jokati«, reče mati v solzah.

»Ne«, pravi deček, »nočem se več jokati —, če bi le samo vedel —«.

»Ne skrbi, otrok«, mu seže mati v besedo, »meni bo uborna hrana tudi prijala. Saj tudi nisem druge imela, dokler me ni tvoj oče, ki gleda zdaj iz nebes náte, vzel k sebi«.

»Bo že šlo«, se smehlja Janezek, da ne izgubim svoje ljube matere«.

»O moj otrok«, zakliče Ana, ti boš moja edina tolažba«.

Zdaj se objameta in bila sta srečna v nesreči.

Črez nekaj časa vpraša sinček: »Mama, ali izgubiva čisto vse? Kdo pa nam vzame vse?»

»Neka nesrečna tožba«, odvrne mati Ana.

»Pa jaz vendar ne vem«, pravi sin, kaj pa je nesrečna tožba?»

Mati pripoveduje: »Poslušaj otrok: brat tvojega očeta nama hoče vzeti posestvo. On pravi, da pripada njemu. In njegov odvetnik je to dokazal. In sodniki so morali verjeti, da je naše posestvo last tvojega strica. Ali me razumeš?»

»Ne, mati«, odvrne ubogi Janezek. »Ali nima brat mojega očeta ničesar, da hoče naše posestvo?»

»Pač«, pravi mati, »desetkrat večje Ponkrašakovo posestvo je njegovo«.

»Kaj«, zakliče deček, stric Boštjan, najbogatejši kmet, hoče naše posestvo?»

»Ga že ima, ubogi otrok«, zaihti mati. »Včeraj se je odločilo. Midva morava prazna oditi«.

»O mati«, se joče Janezek, to je hudoben brat«.

»Razun Ponkrašakovine«, pravi mati,

»ima še denarja in blaga trikrat več, kakor je vredno vse naše imetje«.

»Zlobni brat«, ponovi deček in se joče naprej.

»Čuj, Janezek, kaj te vprašam«, reče mati, »ko bi ti imel brata in tri lepa jabolka, tvoj brat pa samo eno majhno, ali bi mu vzel ti tudi to?»

»Jaz, da bi mu vzel«, zakliče deček, »kaj še le! Takoj bi naj postal berač! Tega ne! Tega ne! Dal bi mu še eno od svojih«.

»Tako je prav, moj otrok«, reče smehljuje se mati. »Tudi jaz mislim tako, drugače ne bi bil podoben svojemu rajnemu očetu in ne bi bil svoji ubogi materi v veselje in srečo. Če bova pa morala proč še danes, kaj vzameš seboj, Janezek?»

Deček premišlja nekoliko in pravi: »Svojega čičeka in svoje rože. Le pogledjte v vrt! Po noči se je razcvela prva cvetka. O mamka, kako je lepa!»

Hitro pogleda deček skoz okno. In druga ne vzameš ničesar seboj«, vpraša mati, ko deček zopet vstopi pred njo.

»Pač«, odvrne hitro, »učno knjigo«, in pristavi bolj tiho: »Da še imam molitvenik, ki sem ga podaril Ponkrašakovi Miciki!»

»Pusti ji to«, reče mati. »Tudi za bogatega otroka pride čas, ko bo iskal v molitveniku tolažbe«.

»Še nekaj bi rad«, reče deček po kratkem molku.

»Kaj«, vpraša mati. — »Gozdarjev Francek«, pravi Janezek, »mi je tako ljub in sva se vedno učila skupaj. Toda ta ne bo hotel od očeta«.

»To stori prav«, reče mati, »in ti mu nimaš kaj jesti dati«.

»O seveda; polovico svojega črnega kruha, če bi ga hotel vzeti«, zaihti Janezek.

»Moj ubogi otrok«, se joče mati in pošlje Janezka v vrt. Kajti v sobo je stopil stari zidar Miha, edina blaga duša, kateri je Ana po moževi smrti vse zapala.

»Oh«, pravi Ana z žalostnim glasom in pogleda s solznimi očmi po sinčeku, »ubogi otrok niti ne čuti nesreče«.

»Ker še«, odvrne Miha globoko ganjen, »ni čutil druge sreče, kakor to, da ima dobro mater. In ta sreča, hvala Bogu, mu še ostane«.

»Miha, moj ljubi, zvesti, stari prijatelj! Kaj mi še preostaja?« vpraša Zelenčeva Ana potlej.

»Tukaj je račun, moja dobra gospodinja«, odgovori zidar in ji poda neki list.

»Posihmal sem samo uboga, nesrečna, pregnana vdova Ana«, se smehlja v solzah in nadaljuje: »Spravite račun, Miha; nimam veselja, da bi ga pregledala. Zakaj tudi? Služabnik, kakor ste vi, mi ni poneveril nobenega vinarja. In danes sem vam preuboga za te zadeve«.

Stari Miha se posolzi in žalostno stisne vdovi roko, potem reče: »Za pohištvo, ki ste ga prinesli seboj, sem prejel dvatisoč kron«.

»Dobro«, pravi vdova. »Tega dobi osemsto kron blagi gozdar, ki mi je ob času tožbe pomagal iz zadrege. Bodite tako dobri, Miha, in izročite mu jih in se mu zahvalite, ker mi jih je posodil brezobrestno«.

»Še eden račun, uboga žena«, zajeclja Miha. »Dolg nenasitnemu odvetniku, ki vam je več škodoval, kakor koristil, a plačano hoče imeti«.

»Štiri sto kron!« zaihti vdova. »Tudi to preskrbite, prosim; potem štiri sto kron za vas, ki sem vam jih še dolžna«.

»Pustite to, uboga nesrečna vdova«, zakliče blagi Miha. Zelenčeva Ana pa vzame zadnjih štiri sto kron zase in pravi: »Če tudi sem uboga, vendar ne pustim, da bi mi kaj darovali. Vi ste star mož, ki živi od truda svojih rok. Zaslužili ste še več. Bodite zadovoljni tudi z odkritosrčno zahvalo uboge Ane in zdravstvujte!«

Solzeč se, se poslovil Miha. Potem pa ji nakrat stisne roko in zakliče poln trdne nade: »Zaupam v božjo usmiljenost in pričakujem od Boga pravičnega povračila: Kmalu se zopet vidimo«.

Komaj je on zunaj, že vije uboga vdova roke in tarna v veliki zapuščenosti: »Kaj naj počnem? Kam se naj obrnem? Ne očeta — ne matere — ne

bratov — ne sester — ne moža — samo trdosrčnega svaka imam, ki me je spodil iz hiše. Ali vendar —«

Zdaj priteče Janezek v sobo v njeno naročje.

»Tebe imam moj otrok, moj ljubi otrok — in —«

Zdaj se vrže z dečkom na kolena, sklene roke, vzdigne jih proti nebu: »Tebe imam, Tebe, Očeta vdov in sirot!«

Šesto poglavje.

Vest kaznuje.

»Ne morem razumeti«, pravi po nekaj dneh Marjeta svojemu Boštjanu, »zakaj se svakinja Ana, ki sem jo vendar obvestila o tvoji nesreči, nič ne prikaže k nam in ne da od sebe nobene glasu«.

»Lahko bi ti to povedal, ako bi hotel«, zamrmra Ponkrašak, kateremu se je vedno bolj oglašala slaba vest, čim bolj se mu je boljšalo zdravje.

Marjeta začudeno pogleda moža, kakor bi hotela reči: »Moraš mi povedati!«

Boštjan jo pogleda z zlobnim nasmehom, drzno in zaničljivo, ne odgovori pa nič.

Tedaj pa se ji spremeni dobro mnenje, ki ga je imela dosihmal o svojem možu vkljub vsemu, kar so slabega raznašali o njem, v slutnjo. »Boštjan«, zavpije, »ali si že res prišel tako daleč? Ne morem verjeti! Usmiljeni Bog! Ne — tega ne morem verjeti! In vendar, kako si naj razlagam vso stvar? Je-li nesreča, ki te je spravila v posteljo? Ali je kazen? Boštjan, prosim te za božjo voljo, ne muči me dalje in povej mi resnico«.

Ponkrašak je postal hudoben in je imel že čisto zakrknjeno srce. Zopet se zasmeji in mrmra samo besede: »Kar je moje, to je moje!« Pokrije se črez glavo in se obrne k steni.

»Na Zelenčevino pojdem«, reče žena kratko in odločno, in zapusti sobo. — Gori v stanovanju hitro napravi Miciko za v cerkev in šolo ter ji reče samo: »Bog te obvaruj, otrok; moli za svojo mater!« Pri tem se zjoče tako bridko, da se tudi otrok začne jokati — in

vpraša: „Mamica, ali ste bolni?“ — „Da ne bom“, se smehlja Marjeta, solzeč se obenem, „mi bo pomagala tvoja otroška molitev“.

„Oh, tedaj pa hočem moliti, prav lepo moliti k ljubemu Bogu“, reče otrok in beži ven čez ledino; Marjeta pa gleda za njim in prosi zanj božjega blagoslova.

Na to odide z doma. Mož jo vidi s postelje skoz okno, kako naglo hiti med grmovjem na pot, ki pelje k Zelenču. In ko je bil tako sam, stopi mu kakor strašilo pred oči njegova vest, da hoče vsled strahu in groze kar ubežati — pa ne more.

„Proklete rane“, zakriči in trga obveze, dokler ga bolečina ne premaga. Potem bije s pestmi okoli sebe, da bi pregnal pošast, dokler ne obneme in zaspi. V spanju ga mučijo strašne sanje, da javka in ječi tako glasno in tožno, da ga slišijo na dvorišču hlapci in dekletke, ki jih je tako groza, da zbeže v hleve.

Marjeta dospe do kapele ob gozdu, poklekne pred njo in moli.

Malo trenutkov nato stopi Zelenčev Miha za njo. Ravno se je napotil k Ponkrašaku. Z boleznim obrazom pozdravi Marjeto, ki se je obrnila, da bi hitela naprej.

Ne da bi mu odzdravila, ga vpraša: „Kaj dela svakinja Ana?“

„Je že odšla s svojim Janezkom v svet, da nihče ne ve kam“, odgovori Miha v solzah.

„Povejte mi vendar za božjo voljo“, zavpije Marjeta in se zgrudi na klop zraven kapele.

Miha se obotavlja: „Marjeta“, reče slednjič, „zdi se mi, kakor bi ne vedeli o Ponkrašakovi zlobi še ničesar gotovega. Okrepite se poprej s pobožnim očenašem, potem pa me poslušajte“.

Marjeta trepeče po vsem telesu in moli s prežalostnim glasom. — Potem vpre proseče svoj pogled na podobo v kapeli, ki je, narejena od nekega mladega podobarja, predstavljala božjega Zveličarja na križu. Z nekim mirom, ki jo je navdal pri pogledu na razpelo, vstane in posluša Miha.

Kratko in z največjo prizanesljivostjo poroča ta, kaj se je zgodilo. „Zdaj pa“, tako konča, „spolnim s težkim srcem, kar mi je naročila moja uboga gospodinja: izročiti moram sedanjemu posestniku Zelenčevemu listino, po kateri se mu posestvo odda in hišne ključke“.

Precej časa preteče, da si Marjeta oddahne in se vrne domu. Toda zavest, da je sama pri tem čisto nedolžna, napolnjuje njeno dušo z velikim zaupanjem do Boga, kar ji potrdi v nadi, da se mora vse dobro iziti.

Polna notranje moči in zavednosti, domu prišedša stopi z Mihom v bolnikovo sobo.

„Boštjan“, zakliče ona — in mož plane kvišku iz spanja, ki ga je grozno mučilo. Mislil je, da ga je poklicala svakinja Ana. „Kaj hočeš od mene“, zavpije, „posestvo sem si prisvojil po pravici. Misliš, da moram iz usmiljenja do tebe postati berač? Odidi in išči pomoči pri Bogu, svakinja! Moji Marjeti pa ne zini besedice o tem, drugače te ubijem!“

„Boštjan“, zavpije Marjeta še enkrat in stopi pred njegovo posteljo, „posestnica Ponkrašakovine sem — drugekrat tvoja Marjeta, zdaj uboga ženska, katere sreča je uničena z neizmerno hudobnostjo — zdaj vem vse, kaj si napravil sramotnega. Bog ti bodi milostljiv! — Tukaj je Miha!“

Ta stopi bližje in hoče izročiti Boštjanu listino in ključke.

Marjeta stopi med nju in zakliče: „Ponkrašak, premisli si dobro in pazi! Ta znamenja tvojega hudobnega dejanja spremene se v tvoji roki v strupene kače, ki bodo oklenile tvoja prsa in glodale tvoje srce, dokler ga ne razjedo popolnoma. Oh — grozno!“

Pri tem se zgrudi na stol, zajoče glasno in ne more spregovoriti nobene besede.

Tedaj se obrne Miha proti Boštjanu in reče z ganljivim glasom: „Zelenčeva Ana še enkrat prav lepo pozdravlja Ponkrašaka — in mu odpušča vse hudo, kar ji je storil, da ji je vzel vse do zadnjega in ji pustil samo bedno življenje; zahvaljuje se mu srčno, da ji je

tudi pustil njenega Janezka, edino nado, edino njeno srečo, kar je več vredno od vsega bogastva in celega Zelenčevega posestva. — In ona ga prosi, naj ji odpusti, ako bi ga bila nevede razžalila in naj ji bo znova dober. Samo eno željo ima zanj, da bi namreč našel v svojem bogastvu notranji mir, kakor ga je našla njegova zavržena svakinja v uboštvu. Moliti hoče zanj vse dni, da bi se mu dobro godilo, in svojega sineka opominjati, da bo tudi molil zanj. In s tem izreče tebi, Boštjan — čuješ Boštjan, ki sem te nosil kot pridnega dečka na rokah — Boštjan, izreka ti, ki si ji vse uničil, svoj zadnji blagoslavljačji pozdrav“.

Ta nagovor pretrese moža. „Izderite okna“, zakriči, „dušim se“.

Marjeta skoči s stola in zakliče: „Usmiljeni Bog, čuvaj me, da ne izgubim razuma!“

V istem trenutku steguje kmet ves obupan roko po Mihi, ki je stal zraven njega, dokler ne doseže slednjich njegove roke. Iztrga mu listino in ključ, mečka jih krčevito in vrže vse skoz okno, kričeč: „To je moje prokletstvo!“ Šipe zažvenkečejo in se zdrobe. On se pa zgrudi nesvesten nazaj v posteljo.

Sanrna tišina zavlada. — Molče se odstrani tudi stari Miha. Mati čuje hčerko, ki je prišla iz cerkve in šole in ji gre nasproti.

„Mamica“, pozdravi otrok, „prav pobožno sem molila“.

(Dalje prihodnjč.)

Kako se je Mihec oženil.

Zgodba o veselem Mihecu in kisli Katrici v 1. številki »Našega Doma« je silno ugajala vsem, ki so jo čitali. Hočeš — nočeš moral se je vsakdo smejati. Tokrat pa pazno prečitajte zgodbo o drugem Mihecu, kako je pametno postopal pri izbiranju bodočih tovarišice. Njegov vzgled je kaj poučen in vreden posnemanja, pa tudi uvaževanja od strani mladeničev in mladenk, ki stopajo v zakon.

Živel je Mihec v goratem kraju. Bil je sin premožnega kmeta Hribernika. Hriberniki so od nekdaj imeli pri vsem

posebno srečo, najbolj pa pri izbiranju gospodinj. Hribernikovice so bile pred gostijo in po gostiji lepe in pridne. Nobena ni bila jezična, ne trmoglava in tudi ne sitna, pač pa je bila vsaka zelo mirna, vedno vesela in prijazna, sploh zelo dobra, zelo pridna žena. Najstarejši sin in bodoči naslednik starega Hribernika, Mihec po imenu, se je hotel oženiti. Vsakdo je bil radoveden, ali bo tudi tokrat ženitev srečna. In bila je res nad vse srečna. Mihec se je poslužil skrivnega sredstva, kakor vsi njegovi predniki. Nekega dne je šel v bližnje mesto in tam se je oblekel v obleko krošnjarja s Kočevskega; lase si je pobarval, brke si je obril, eno oko si je prevezal s črnim robcem ter si naložil, kakor Kočevar, krošnjo z raznimi rečmi in je prav šepavo šel na ogled. Obiskal je, da bi se ne izdal, tudi hiše, kjer ni bilo hčerk za možitev. Njegove izkušnje na tem potovanju so bile kaj dragocene.

Med drugimi pride Mihec k Hrastniku. V hiši je ravnokar razsajal prepir. Hčerka Anica je v prepiru imenovala svojo mater neumno starko, očetu pa je dala še grše ime. »O lepa hčerka«, si je mislil Mihec, »ti bi z mojimi starimi, pridnimi starši ravno tako postopala. — Z Bogom!« Pri Hrastnikovem sosedu je Mihec ravno naletel, kako sta mati in hčer Marija na tistem jajca in surovo maslo prodali, da si za to nakupita ženskih čenčarij, pa sta očetu, ki je prišel na sled, prav drzno vse utajili. »Kdor ima tako ženo«, si misli Mihec, »je lahko prav bogat in lahko sam zelo dobro gospodari, pa nazadnje mora priti na boben. — Zato pa srečno!« — Ko Mihec vstopi pri Grčarju, sliši kako so se domače hčerke, zlasti najstarejša Pavla, nespodobno šalile s hlapci ter se niso mogle dovolj nasmejati njih grdemu govorjenju. Tudi oče se je pomagal smejati, mati pa se tudi ni branila. »Sram vas bodi!« si misli Mihec, in ne da bi izpregovoril besedico, jo hitro pobriše naprej.

Pri Lesjakovih se je Mihec dalje časa pomudil. Opazoval je natanko hčerko Nežiko. Dopadla mu je, ker je bila vseskozi pridna. »Ta«, prevdarja

Mihec, »ali pa nobena!« Toda Nežika je bila že obljubljen drugam. Mihec šepa dalje in pride k županu. Bilo je že ob pol osmih zjutraj, toda lepa Karolina je še le vstala in se je pri studencu umivala. »Ali boste kaj kupili, vpraša Kočevar. »Nič ne kupimo od takih potepuhov, imamo svojega trgovca v mestu«, mu prav surovo odgovori Karolina. »Tedaj pa z Bogom«, odvrne Mihec in si misli: »Surova nasproti tujcem, si gotovo tudi surova nasproti domačim in razven tega pa še jako lena; ne sodiš za me«.

Brezovnikove Leopoldine, ki so jo ljudje imenovali »lepo Poldiko«, pa Mihec skoraj ni mogel spoznati. Ni bila pobarvana in rdeča kakor drugekrati, temveč blede. Lasje so ji bili razmršeni, obleka vsa raztrgana, obraz in roke pa tako črne in zamazane, da se je Mihec pošalil, češ, posejaj na lice in roke žita, pa bo gotovo dobro raslo! Nadalje pride Mihec k Slemenšek. On ni bil posebno bogat, pa priden je bil in je dobro gospodaril. Njegova hčerka Klara ni bila sicer jako lepa, pa na nje licu si lahko bral posebno ponižnost in prijaznost, ki sta pričali o nje blagem srcu. Nosila se je prav čedno in snažno, pa ne bahato. Do očeta in matere je razodevala veliko spoštovanje, je bila kaj ljubezniva z mlajšimi bratci in sestricami, do potujočega Kočevarja pa je bila tudi prav prijazna in spodobna. Pri govorjenju ni bila preglasna. Večdneno deževno vreme je Miheca prisililo, da se je dalje časa pomudil pri Slemenšku. Tako je do dobrega spoznal hišne razmere, posebno še Klaro. Povsod je vladala snaga in ljubezniv mir je kraljeval v celi hiši. Tu nisi slišal preglasnega kričanja, vrata se niso nagloma in z ropotom zapirala, vsepovsod je vladalo veselje in mir. Klarica je rada prepevala sedaj pobožne, sedaj posvetne pa poštene pesmice. Jutranjo in večerno molitev so opravljali skupno, ravno tako pred jedjo in po jedi, pa ne z vso naglico, temveč počasi, zbrano in pobožno. Zjutraj so rano vstajali, zvečer pa so, ko je Klara prečitala oddelek iz »Razlage cerkvenega leta«

ter mlajšo sestro izprašala katekizem, rano legli k počitku. Mihec si je mislil: »Tukaj pa bi rad ostal za vedno«. Toda ko je ponehalo deževno vreme, je zapustil Slemenškove, obiskal je še nekaj hiš, nato pa je pohitel v mesto in se povrnil kot Hribernikov Mihec na svoj dom.

Nekaj dni pozneje je stara Hribernikova obiskala pod pritvezo Slemenškove in zopet čez nekaj dni se je tam oglasil oče Hribernik, kakor je rekel, zaradi živinske kupčije. Čez kratek čas pa sta se na krasnem vozu pripeljala k Slemenškovim oče Hribernik in sin Mihec. Mihec je poprosil za Klaro. Klara je privolila ter je postala njegova žena in kaj pridna gospodinja

Slovenski mladenič, kaj ne, ta zgod-bica ti dopada. Res je čedna. Zapomni si jo. Ostani vsikdar trezen in pameten mladenič, nedolžnega srca in poštenega življenja. Kadar pa boš namenil spre-meniti svoj stan in si boš iskal gospo-dinje, spomni se Hribernikovega Miheca, da zadeneš dobro in postaneš srečen. Pa tudi ti, slovenska mladenka, posnami iz te zgodbe koristne nauke, kakšna ne smeš biti, posnemaj Slemenškovo Klaro v deklških čednostih, da pri-neseš srečo in blagoslov v hišo, v ka-tero te pokliče Bog ob svojem času.

C.

Ptici.

Oj ti ptica lahkokrila,
dvigni se v višave,
in poleti h koči rodni,
nesi ji pozdrave

Tudi jaz bi rad poletel
s teboj čez gore,
da ob tih rodni koči
se umiri mi srce

Ljud. Bergant.

Pridi zopet

Ah, pridi zopet
ljubljena pomlad,
in natresi rož
sredi cvetnih trat!

Ah pridi zopet
mir srca nazaj,
da vzcvete mi v prsih
zopet rožni maj

Ljud. Bergant.

Kaj je novega po svetu?

Na Ogrskem so dobili novo ministristvo, kateremu je na čelu znani trinog, bivši hrvaški ban Karol Khuen-Hedervary. Na Madžarskem ima pač sedaj prilžnosti dovolj, da pokaže svojo odločnost. Pravičnosti seveda za nemadžarske narode od tega človeka ni pričakovati. — V delovanju štajerskega deželnega zbora je iz zadnjega časa najznamenitejši predlog, ki ga je stavil 21. jan. poslanec dr. Verstovšek, da se naj razdeli deželni šolski svet v nemški in slovenski oddelek. Česar bi nihče ne pričakoval, se je zgodilo, predlog je dobil v zbornici večino, ki ga je izročila v presojo šolskemu odseku. Ali bo predlog nazadnje obveljal kot postava, je dvomljivo, kajti Nemcev in vlade še ni srečala pamet in pravica. — Dne 27. jan. so se vršile občinske volitve v Št. Ilju v S. g., na katere je z veliko pozornostjo gledal ves slovenski svet. V III. razredu so lepo zmagali Slovenci, v II. sta 2 Slovenca, za druga 2 je odločil žreb v prid Nemcev, v I. so zmagali nemčurji. — V Carigradu je pogorela

velikanska palača, v kateri je zboroval turški državni zbor. Sumi se, da so ogenj podtaknile hudobne roke. — Na Angleškem so imeli zadnji teden volitve v državni zbor, ki so precej razburile sicer mirne in hladnokrvne Angleže. Bil se je vroč boj med dvema starima in velikima strankama: med liberalci in konservativci. Angleški liberalci pa niso to, kar so naši ali pa nemški liberalci. Angleški liberalci so katoličanom bolj pravični kakor zakrknjeni konservativci, pristaši anglikanske državne cerkve. Sedanji volilni boj se je vršil v gospodarskem znamenju; konservativci hočejo vpeljati colnino na tuje izdelke, liberalci po hočejo prosto trgovino, a zato obdačiti veleposestvo in veliko industrijo. Konservativci so dosegli velike uspehe, vendar ne tolikih, da bi lahko kot mogočna stranka prevzeli vlado. Tako je mogoče, da bo državni zbor v kratkem zopet razpuščen. — Na Francoskem in na Švicarskem so bile zopet velike povodnji in hudi snežni zameti.

Dekliški vrtec.

Droben plevel — sladkosnednost.
O čem pa se hočemo danes pomeniti, ljube mladenke? Ali ste zadnjič čitale o vrtu, ki ga imate sredi srca, in tudi natihoma pogledale va-nj ter poskušale izrjavati prvi plevel — nehvaležnost do starišev? Kaj ne, kako veselo je bilo vaše srce, ko ste se ravnale en dan po sklepu, storiti vse, kar mati porekó ter jim niti ugovarjati z besedico! Le tako naprej, prijateljica mlađa, in našla boš več sreče in blagoslova, kakor si ga kdaj pričakovala.

Danes pa se hočemo spraviti nad drug plevel. Majhen je, droben, morda še ga opazila nisi nikoli, a vsekako nevaren, vsekako strupen tako, da je že marsikateremu dekletu zadušil vse rožice sreče na vrtu srca!

Zovejo ta plevel sladkosnednost.

Smeješ se morda, deklica ljuba, in tvoje odkritosrčne oči mi pravijo —

»naka, sladkosnedna pa nisem!« Blagor ti, če je tako! Pa morebiti imaš mlajšo sestro ali katero prijateljico v soseski, za katero naslednje vrstice niso brez pomena. Potem pa idi k njej ter ji prečitaj resnično povest o sladkosnednem dekletu.

Lizika ji je bilo ime. Prišla je v mestno službo s šestnajstimi leti in se koj prikupila svoji gospej, ker je bila zelo marljiva in spretna ter ljubeznivega obnašanja. Spravljala je sobe in kuhinjo, prala perilo, pomagala kuhati, hodila na trg kupovat potrebnih reči — samo prijetno delo je imela, in lahko bi ostala pri gospej vse življenje ter bila kakor nekaj član poštene imenitne rodovine. A prišlo je drugače.

Ena skušnjava, celo majhna skušnjavica jo je nadlegovala. Udala se ji je — in to je bil začetek njene nesreče. Če je namreč bilo v kuhinji kaj dobrega,

sir, smetana, sladkor, sladčice itd., vsaj malce je moralo med prste in skrivaj v usta. Nekako čudno dobro se ji je prilegala sladkoba na jeziku in čimdalje večje je postalo poželenje po njej. Na omari v jedilnici, kjer je pometala in brisala prah, je bila cukrenica polna sladkorja, pripravljenega za kavo. »Le košček, en sam košček si vzamem«, si misli. In hitro v usta ž njim. To je že bila mala tatvina. Prvokrat jo je tudi navdajal nekako neprijeten čut, ko je zapustila sobo. Kaj, ko bi jo videla gospa? — Pa saj je ni doma. Drugi dan je segla zopet v cukrenico, tretji dan zopet in tako je šlo naprej. Kmalu ji ni zadostoval en sam košček, jemala je po dva, po tri.

Včasi se ji je pač še oglašala vest: »Lizika Lizika, to ni prav! Greh je!« — »Ah, kaj — saj je le mali kosec cukra. To že ni velik greh. Še spovedati se ga ni treba«. Tako je pomirjevala samo sebe — in slednjič se ji je res dozdevalo, da sme streči svoji sladkosnednosti s krivnim izmikanjem.

Ni velik greh? Res ni velik! A Lizika ni pomislila, da raste iz malega veliko, da noben tat prvič ni ukradel stotaka, ampak začel v mladih letih z vinarji! Oj deklica, ko bi te kdo zasačil o pravem času in ti odprl oči! Kako grda navada, kako ostudna strast se utegne razviti iz male nezvestobe, povzročene po sladkosnednosti!

Kaplja na kapljico napravi potok in nitka do nitke splete trdno vrv. In če dovoliš hudobiji le enega tvojih las, polastila se bo drugih in slednjič pograbi vso glavo. Dovolj sovražniku prst — in vzel ti bo roko! Tako je bilo in ostane. Vsaka slaba navada se začne z malim, z velikim pa konča.

Veste, prijateljice moje, kje je Lizika zdaj? Skoro mi noče izpod peresa, prežalostno je in oko se mi porosi, kadar se je spomnim. V prisilni delavnici je končala svoje nesrečno, revno življenje, kjer je umrla za jetiko.

Padla je globoko. Izmikanje sladkorja je bil začetek. Nekoč je bila lepa prilžnost, segla je po vinarjih, pozneje po peticah, ogoljufala gospo

pri nakupovanju — s tem se privadila laži in tatvini ob enem! Slednjič se je seznanila z malopridnim mizarskim pomočnikom, ki je iz nje izvabljal denar, ji obljuboval zlate gradove v prihodnjem zakonu! Vsa zaslepljena se je spozabila tako daleč, da je izmaknila zlato uro, le da bi imela denarja za-nj. Tatvina je prišla na dan — in kaj je sledilo, lahko uganete! Poštene službe dobiti ni mogla več — in nastopila je široko pot, ki vodi v pogubljenje — dokler ni rešila smrt revnega dekleta, ki je bilo nekdanj kot ljuba, cvetoča Lizika — veselje matere vdove in učiteljev.

Ena sama slaba navada je bila zanjka, v katero se je bila ujela in napravila vso svojo srečo. —

Povej mi torej, deklica, ali ni treba izruvat tega plevela, grdo sladkosnednost, prav zgodaj iz mladega srca? Ali ni lahko nevaren, osodepoln tudi za tebe?

Izročena mi je bila nekoč mlada deklica Vera v odgojo. Kmalu opazim, da je sladkosnedna. Dobila je nekoč velik zavojček bombonov (cukrčkov) in v četrto ure ga je izpraznila. Tako je storila dvakrat. Opomnim jo, da ni lepo, ako je tako sladkosnedna, na to pa mi odgovori: »Ne da mi miru, predno vsega ne pojem!« — Res, skušnjava po užitku ne da miru!

In veste, kako lepo se je ta 14-letna Verica privadila zatajevanju? Ko ji nekoč na srce govorim, mi obljubi, da hoče vzeti le tri sladkorčke iz zavoja (dobila jih je namreč pogostoma od znancev), potem le enega in slednjič — bilo je nekaj tednov po prvem opominu, ko mi prinese škatljo polno slaščic. »Glejte«, je rekla s srečnim obrazom, »to sem si pritrkala in shranila ta mesec. Ves čas sem hranila vse, kar sem dobila, s sklepom, da ne vzamem niti koščka, preden ni škatlja polna«.

»Ali je bilo težko?« jo vprašam. »Začetkom že, pa zdaj mi ni več. Tako sem bila vesela, če sem djala kaj v škatljo, namesto v usta!«

»Kaj pa boš zdaj s tem, vse poješ danes, je-li da?« — »O ne, na Božič

dam Drozgovim otrokom«. »Tako je prav Verica«, jo pohvalim radostnega srca. —

To je pravi korak do lepega, kremenitega značaja!

In ti, ljubo dekle, hočeš tudi začeti, kaj ne! Ni ti ravno treba nabirati sladčic v škatljo — a če začutiš nagnenje do sladkosnednosti, nastavi si past, v katero ujameš slabo navado. Pripravi si za vado to, kar te najbolj mika, ter se je ne dotakni nekaj dni! Poznam deklico, ki je hodila natakati vino dan na dan in ga ni okusila več mesecev, nalašč ne. »Videla bom, ali se ga res ne morem odreči«, si je mislila. Tako si je okrepila voljo. Postala je pozneje vrla žena in prišla do blagostanja zaradi svoje varčnosti. Zнала si je kaj pritrpati.

Da, ali si morem pritrpati, si morem to odreči«, tako se tudi ti večkrat vprašaj! Potem pa, naj velja, kar hoče, premagaj notranje nagnenje! Storila si tudi prvi korak, da postaneš zanesljiv in trden značaj, kar ti želi iz srca

Savinska.

Varčnost gospodinje. Vsako čednost si moremo priboriti. Brez truda in boja ni prave čednosti. Malo jih je, ki bi zahtevale toliko razuma in krepke volje kakor varčnost zlasti dandanes, ko je varčnost prišla malone ob vso veljavo, potrata pa se prešerno košati po vseh slojih človeške družbe. In vendar je varčnost zlasti gospodinji tako potrebna kakor delavnost. Zaman dela, kdor ne varčuje. Varčna gospodinja uporabi vsako tudi najneznatnejšo stvar

kolikor možno najbolje. Z malim se varčnost začne. Varčna gospodinja tudi nikdar ne kupuje nepotrebnih stvari, naj so še tako po ceni, ker »kdor kupuje, česar mu ni treba, prodajal bo kmalu tudi najpotrebnejše«. — Varčevati pa je treba ne le z denarjem, ampak tudi z obleko, pohištvo, orodjem in vsako stvarjo, zlasti pa s časom. Čas je zlato. Ne trati časa! Kdor trati čas, trati tudi denar. — Pri perilu se tudi kaj prihrani, če ga ne pereš po nepotrebnem. Pri kupovanju blaga za obleko pametna in varčna gospodinja ne gleda le na lepoto, temuč tudi na trpežnost. Gospodinja tudi mnogo prihrani, ako ravna premišljeno, ko kupuje hrano. Kadar so pridelki po ceni, le tedaj kupi jestvin v večji meri. S tem in mnogim drugim obvaruje se skrbna in varčna gospodinja marsikaterih stroškov. Ve si pa tudi na razne načine kaj pridobiti. Če modro uporablja vsako stvar, se da marsikaj prigospodinjiti v hlevu, na dvorišču, na vrtu in drugod, zlasti še v kuhinji. Marsikatera deklica pač ne misli na to. Izstopivši iz šole, počenja marsikaj, se bavi z različnimi rečmi, a poprijeti se gospodinjstva, ji je deveta briga. Varčevati je treba torej vsaki gospodinji. Človek ne ve, kaj ga zadene danes ali jutri, ne ve v mladosti, kaj ga čaka v starosti. Ne domišljuj pa si, draga deklica, da boš kedaj varčna gospodinja, ako se ne učiš varčnosti v mladosti, da, ko bomo same opravljale to službo, nam bode ravno varčnost dika v našem gospodinjstvu.

Slavka.

Društveni glasnik.

Pravilnik dekliške zveze. § 1. Ime. Zvezi je ime: Dekliška Zveza izobraževalnega društva v (pri) Članica zveze postane lahko vsako dekle, ki je že do sedaj bila članica izobraževalnega društva ali dekliške Marijine družbe, sploh vsako pošteno slovensko dekle. Dekle, ki se je udalo nepoštenemu življenju, neha biti članica zveze. Dekle, ki hoče pritopiti k zvezi, mora postati članica izobraževalnega društva in vplačati udnino, kakoršna je določena. Revnejšim, če jih je več od ene hiše, sme društveni odbor na njih prošnjo znižati udnino.

§ 2. Namen dekliške zveze. Dekliška zveza ima namen združiti vsa dobromisleča in dobrohoteča dekleta župnije v močno družbo, v kateri bi se naj vnela za resnico in pravico, za nedolžno dekliško življenje in se izobraževala ter navduševala za vse to, kar je dandanes potrebno slovenskemu dekletu, da tako postanejo kdaj vrle zagovornice naše sv. vere in slovenske domovine ter vzgledne slovenske gospodinje. Dekliška zveza še ima posebni namen, da vzbuja in goji zanimanje za obmejne Slovence s tem, da zbira doneske za nje ali pa celo poskrbi, da se v župniji usta-

novi in vzdržuje ženska podružnica slovenskega obrambnega društva.

§ 3. Kako dekliška zveza dosega svoj namen. Da dekliška zveza doseže svoj namen, prireja poučne shode in gospodinjske tečaje, dekliške zbornice in slavnosti ter skrbi, da vsako dekle zveze bere kakor koristnega katoliškega časnika in pomaga širiti dobro berilo med naše ljudstvo, posebej še med dekleta.

§ 4. Voditeljstvo dekliške zveze. Dekliško zvezo vodi voditeljstvo, v katero dekleta ali ustmeno ali pisмено izvolijo na vsakoletnem običnem zboru dekliške zveze na eno leto vsaj štiri članice, redno pa toliko, da ima radi lažjega in uspešnejšega delovanja vsaka občina v župniji svojo zastopnico v voditeljstvu. Članice voditeljstva izberejo dekliški zvezi voditeljico, namestnico, tajnico, blagajničarko, knjižničarko, po razmerah tudi voditeljico petja in gledaliških predstav. Če voditeljstvo šteje le štiri ude, je tajnica ob enem knjižničarka. Dekliške zveze duhovni voditelj je domači dušni pastir, ki ima pravico in dolžnost posebno skrbeti za dekliško zvezo. Voditeljstvo dekliške zveze mora potrditi odbor izobraževalnega društva, ki ima sploh vrhovno vodstvo nad zvezo, ker je ona le zveza deklet — članic izobraževalnega društva, ne pa samostojno društvo.

§ 5. Opravila voditeljstva. Voditeljica oziroma namestnica zastopa dekliško zvezo na zunan in vodi seje voditeljstva, poučne shode in zbornice ter sploh vse zvezine zadeve in prireditve. Tajnica vodi imenik udov, piše zapisnike sej voditeljstva, poučnih shodov in dekliških zborov, oskrbuje poročila v naše katoliške časnike ter z voditeljico oziroma namestnico podpisuje vsa zvezina pisma. Blagajničarka pobira med članicami zveze udnino za izobraževalno društvo ter oskrbuje tudi posebno blagajnico dekliške zveze, v katero zbirajo dekleta doneske za kake posebne namene. Knjižničarka pomaga knjižničarju, oziroma ga nadomešča ob dekliških poučnih shodih pri izposojevanju knjig. Vse važne zadeve zvezine se rešujejo v posebnih sejah voditeljstva, ki je sklicuje voditeljica in se jih udeležuje tudi duhovni voditelj. Članice voditeljstva skrbé vsaka v svojem kraju, da pridobijo vsa dobra dekleta zvezi in da se ta redno udeležujejo poučnih shodov.

§ 6. Zvezini poučni shodi. Redno naj priredi zveza eden poučni shod v mesecu; če je mogoče, tudi več, posebno v zimskem času. Vršé se naj poučni shodi po večernicah v čilnici izobraževalnega društva in naj trajajo pol ure, k večjemu eno uro. Vdeležiti se jih smejo tudi žene. Poučni shod odpre in vodi zvezina voditeljica ali njena namestnica, tajnica prečita zapisnik zadnjega poučnega shoda, ki se odobri, ena ali več deklic deklamuje, nato je poučni govor. Potem sledi razgovor o poučnem govoru in o vseh drugih zvezinih zadevah. Prične in konča se lahko poučni shod s pesmijo. Po poučnem shodu pa knjižničarka izposoja dekletom časnike in knjige.

§ 7. Zvezine slavnosti. Zveza priredi na

leto eno ali dve dekliški slavnosti. Naznanila oblastvom oskrbuje seveda odbor izobraževalnega društva. Če se v sosesčini vrši kak večji dekliški shod, določi zvezino voditeljstvo ob enem z duhovnim voditeljem vse potrebno za odhod in vrnitev, za nadzorstvo ter za vsestransko vzorno obnašanje.

Mladeniška Mar. družba pri Sv. Marjeti
n. P. Ker je z novim letom postal »Naš Dom« takorekoč naša last, list slov. mladine, naj mi tudi jaz poročam, kako smo mladeniči pri nas obhajali praznik nov. leta. »Kaj takega pa še ni blo pri Sv. Marjeti«, dejal je ta in oni; »lepo je blo«, bila je splošno sodba drugih. Kaj neki je bilo? Bila je namreč slovesno ustanovljena mladeniška Mar. družba. Mogočna strelba in slovesno pritrkavanje zvonov nam je naznanjalo, da se približuje »naš praznik«! Z jutraj, nov. leta dan smo imeli med slovesno sv. mašo skupno obhajilo; popoldan je bil sprejem mladeničev v družbo. Pristopilo jih je takoj 77; ker pa lepi vzgledi vlečejo, oglašajo se še pridno drugi, da nas bo kmalu — 100! Mladeniči! Tovariši! Dolgo časa smo spali, in mnogo tisočev drugih nas je prehitelo, ki se že marljivo zbirajo pod zastavo Marijino, in pod narodni prapor; ampak, led je konečno prebit, toda s tem se že zadovoljiti — nikar —! Dnevi so resni, in časa je malo! Splošno geslo današnjega časa je povsod: »Naprej«! Oklenimo se trdno naše družbe, ki nas bo navajala k poštenemu življenju. Nadalje je nujna potreba časa, seznať se z dobrimi knjigami in časniki, med katerimi zavzema za nas gotovo prvo mesto »Naš dom«. Mladost le prehitro mine, in prišel bo čas, ko bode temu in onemu mladeniču treba samostojno nastopiti. Takrat se bo reklo: »Zdaj pokaži, kaj znaš«? Kako boš pa znal, ako se nisi nikdar kaj pametnega učil?! Toda vse to stalo te bo tudi čisto napora in truda, in ti vprašaš, kaj li bom imel konečno od vsega tega? O nikar se ne boj, plačilo ti ne izostane. Prvo plačilo bode ti mirna vest, in veselo in zadovoljno srce, in drugo pa poštenje, in dobro ime; tretjič boš se pa mnogo lažje prerival skoz življenje, ako si pravočasno si nabral raznih naukov in skušenj kakor pa oni, ki se ničesa ni učil, in ostane tudi do smrti — trpin! In kaj naj bode konečno plačilo našim gg. duhovnim voditeljem, ki poleg premnogih skrbí polagajo na oltar naše prosvete tudi čisto občutnih gmotnih žrtev? O oni, ki so sami izšli iz naroda, in ga ljubijo, oni si ne žele družega plačila, nego da jim dokažemo z vgladnim življenjem, da njih trud ni bil seme, vrženo na skalo, ali med trnje, ampak da je padlo njih seme v naših hvaležnih srcih na rodovitna tla, ki bo obrodilo v svojem času stoteri sad! Nikar jim ne odrečimo tega povračila, saj korist bo konečno le — naša!

Miroslav.

Sv. Križ pri Mariboru. Tukajšnje bralno društvo je v zadnjem času storilo lep korak naprej. Osnovani sta se namreč obe mladinski zvezi: mladeniška zveza dne 26. grudnia 1909., h kateri je takoj javilo svoj pristop 12 mladeničev; dekliška zveza pa dne 2. prosinca t. l.,

h kateri je pristopilo 34 mladenk. Oboje voditeljstvo teh mladinskih zvez nam je porok, da bosta obe zvezi tudi čvrsto in krepko delovali v probujo in izobrazbo tukajšnje mladine. Naj torej raste in procvita najmlajša mladeniška in deklška zveza na visokem Kozjaku nad Mariborom!

Gospodarsko izobraževalno društvo v Vurbergu je imelo svoj občni zbor 6. januarja ob veliki udeležbi ljudstva. Predsednik je v svojem pozdravnem nagovoru vspodbujal zborovalce za izobrazbo in delo. Tajnik je poročal, da je društvo imelo minolo leto osem predavanj, tri seje, eno veselico, katero je priredila deklška zveza. Udov je imelo društvo 104. Knjižničar je poročal o stanju knjižnice. Knjig ima društvo 385. Novih knjig si je društvo pridobilo 40, krasno vezanih. Knjig se je izposodilo udom preteklo leto 1653. Razven tega še veliko drugih spisov in časnikov. Dohodkov je bilo 127 kron 72 vin., stroškov 120 kron 47 vin., prebitke 7 kron 25 vin. Odbor se je izvolil večinoma stari: Janez Rašl preds., Jakob Krepek podpreds., Janez Bezjak tajnik, Jakob Kolarič blagajnik, Marija Lorenčič knjižničarka, Franc Domitar, Alojzij Kokelj odbornika. Pregledovalcem računov Anton Fanedl, Anton Kokol.

Slivnica pri Celju. Letno poročilo o delovanju v mladeniški zvezi l. 1909. Dne 1. pros. 1909. je dijak Podgoršek z vzgledi dokazal, da je vera nagib velikim činom. Djak Jagodič je prednašal Valjavčevo pesen »O nebeški glorijsi«. G. predsednik br. društva je opisal na humorističen način težave kmetijskega stanu. Dne 31. pros. je duh. voditelj opisal razvoj šolstva v Avstriji. Dne 14. sušca je voditelj razložil medsebojne odnose Avstrije in Ogrske. A. Podgoršek je deklamoval Gregorčičevo »Daritev«. Dne 12. aprila je voditelj razložil ključ, po katerem se določa in izračuna, na kateri dan pride velika noč. Dne 9. maja je voditelj govoril o bistvu parlamentarizma. Dne 20. jun. in 18. jul. je voditelj poročal o svojem romanju. Dne 29. avg. je bil shod mlad. zvez. v Št. Jurju, dne 5. sept. pa dijaška veselica. Dne 24. okt. je voditelj opisal, kaj se godi med obmejnimi Slovenci, dne 14. nov. pa ustrojstvo avtonomnih oblasti, dne 1. pros. 1910 nas je dijak Jagodič popeljal na luno in solnce.

Letno poročilo o delovanju deklške zveze l. 1909. Dne 17. jan. 1909. je voditelj navajal k razumevanju zgodovine in nje razdelitve. Dne 21. sveč. je govoril o postavah uljudnosti, kojih se naj drži omikanec. Dne 25. sušca: Nравnost brez vere ni mogoča. Oris M. je deklamovala Gregorčičevo »Naš narodni dom«, M. Vrečko pa »Daritev«. Dne 18. aprila je voditelj predaval: Čut za lepoto in umetnost. Dne 25. aprila je M. Vrečko deklamovala Prešernovo »Dekletom«, Roza Cimerman je govorila o življenja maju, ki cvete le enkrat, Jožefa Cingel je prednašala Gregorčičev »Črni trn«. Dne 10. jun. in 11. jul. je poročal voditelj o svojem romanju. M. Vrečko je deklamovala Gregorčičevo »Nevihito«. Dne 15. avg.

bilo predavanje o zračni elektriki. Dne 8. sept. se jih mnogo vdeležilo dekl. shoda na Tinskem. Dne 17. okt. je M. Vrečko deklamovala pesmico »Zlata Doba«. Voditelj je govoril o nevarnostih alkoholizma. N. Smole je priporočala tovarišicam treznost. Dne 21. novemb.: O varčnost in soc. prašanju. Dne 26. dec. so imela dekleta nalogo pripraviti si vsaka kratek govor kot voščilo za novo leto tovarišicam. Vsakokrat so se razložile besede iz vprašalne škatljice.

Studenice. Iz drugih župnij beremo poročila v novooblečenem lepem »Našem Domu«. Tudi mi imamo kaj povedati. Nič se ne hvalimo, pa če je drugih delo nam v spodbudo, zakaj bi tudi mi svojega skromnega dela drugim ne naznanili? Mala je naša župnija, nima torej veliko mladeži, pa ker smo poslušni in pokorni starišem in pa predstojnikom v cerkvi in šoli, tudi lahko pokažemo lepe uspehe. Bogu in Mariji dopasti in dolžnosti svoje zvesto opravljati, si pred vsem prizadevamo. Jako radi tudi čitamo in se učimo, da bi se kaj bolj izobrazili. Tudi »Čebelice« imamo. Tri leta že nabiramo in 3000 kron smo nabrali, kakor smo izvedeli iz zadnjega računa. Šolarji v šoli, — pa mladeniči in dekleta v bralnem društvu — vsi imamo vsak svojo hranilno knjižico, denar pa vsi skupaj zložimo in po posredovanju bralnega društva na eno knjigo vlagamo v makolsko posojilnico; začetkom novega leta pa se nam obresti pripišejo v naše male knjižice. Če bi »Čebelice« ne bilo, bi pač nas velika večina ta denar zapravila. Tudi kmetijski podružnici pri trsnici s tem pomagamo, in ponosni smo na to, da starišem sežemo pod pazduho. Mirno in vneto delujeta naša Mladeniška in Deklška zveza, ki obstojita že dve leti. Mladeniška zveza je priredila lani lep srečolov z obilnimi dobitki in pa tudi šaljivo igro. Pa upamo, da preden pride tretji »Naš Dom«, bo že zopet nekaj. Seveda tudi pouk za fante in dekleta smo imeli. Letos smo dobili lično sobico. Tam bo zdaj naš društveni dom za izobrazbo. Dekleta so lepo igrala v jeseni sv. Cito in v nedeljo po sv. treh kraljih pa v starih, nam še prej neznanih oblekah »Večno mladost in večno lepoto«. To je bilo lepo! In na zadnje še štiri žive podobe: dvanajstletni Jezušček v templju; Jezušček, ki je vrtal in Marija predla, Jožef pa tesal, pa Jezus dobri pastir, in Jezus, ko je podal Petru ključne nebeškega kraljestva; vse v rdeči svetlobi. Ne bomo pozabili hvalečnosti gospodu in gospej, ki sta vse s tolikim trudom priredila in vodila. Kadar še pa kaj posebnega priredimo, bomo pa tudi Vas, č. g. urednik, lepo povabili. Pa boste veseli med nami!

Mlad »Čebelar«.

Središče. Dragi »Naš Dom«! Ko čitam dopise iz drugih krajev, kako so navdušeni mladeniči za narodno stvar, in kako vrlo delujejo v »Mladenških zvezah«, moram nehotе vzdihniti, videč naše mladeniče v Središču in okolici. Ustanovili so si zvezo, tako zvane »napredne mladine«, seveda liberalne, ter se navdušujejo za stvar, ki jim nič ne bo koristila.

Zato pa smo se me mladenke v Marijini družbi začele malo bolj gibati iz prejšnje zasplosti, pod vodstvom našega vrliga voditelja č. g. kaplana Kuharja. Pri zadnjem zborovanju smo si ustanovile časnikarski odsek. Naročile smo si pet iztisov Našega Doma, Bogoljub in Glasnik pa čita tako skoraj vsaka članica. Pa tudi v govorništvu se bomo vadile, kakor nam je »Naš Dom« priporočil. Slavka je v zadnjem listu pozivala Marijine družbenice še tudi k dekliski zvezi. Dekleta! Ali se ne bi tudi pri nas lahko ustanovila taka zveza? Če ravno imamo me v Marijini družbi vsak mesec nauk in zborovanje, vendar nam ne bi bila na škodo še zborovanja dekliske zveze, kjer bi delovale v prid rodni zemlji in milemu materinemu jeziku. Ne izgublajmo časa po nepotrebnem, ampak utrjujmo se v naših dekliskih zvezah. Ravnajmo se po besedah pesnika Meška, ki pravi:

Čas mineva, dan za dnevom naglo v nemo večnost gre,

Svet se stara, a ne staraj nikdar naše se srce;
Vedno mlado, vedno čilo v njem življenje naj kipi,

V mislih krasnih, delih blagih, vedno nov naj sad rodi.

Da res, ne staraj se naše srce, ampak pomlajuj se vedno bolj. Kar bomo sejale v mladosti, to bomo žele v starosti. Pa nekaj še bi vam rada povedala, drage tovarišice, namreč zaradi plesa. To je tista pogubna slana, ki umori toliko nedolžnih, mladih src. Poznamo dekleta, ki raje izstopijo iz Marijine družbe, kakor da bi opustile ples. Žal da je več takih tudi med nami. Koliko deklet je izgubilo svojo nedolžnost na plesu samo en predpust. Pa saj bo skoro minil ta čas norosti, potem pa začnimo in se vzbudimo k novemu lepšemu življenju. To si želi in Vas iskreno pozdravlja

Vaša Zdravka.

Govorniške vaje.

Mladi govornik.

V prvi številki »N. D.« smo vam obljubili, da bomo podajali tudi pouk mladeničem in dekletom, kako se naj mladi govornik uri, kako si naj govor sestavlja in ga govori. Vemo sicer, da nam pri tem gredo na roke vaši voditelji, toda oni imajo itak dovolj opravila, zato torej delo olajšamo njim in vam, če podamo glavne točke govorniških pravil.

Za dober govor je pred vsem treba dobre priprave. Priprava je dvojna: daljna in bližja. Daljna priprava obsega razne pogoje, ki jih deloma mora imeti človek že od narave, deloma si jih mora pridobiti. Stari latinski pregovor pravi: »Pesnik se rodi, govornik pa izuči«, vendar je zadnje le deloma resnično. Kdor hoče postati dober govornik, mora že od narave imeti bister razum, krepek in prijeten glas, dober izgovor, pa primerno postavo. Seveda je treba zmožnosti, ki nam jih je narava dala, piliti in vaditi, z vajo se marsikaj popravi, česar od narave nimaš.

Najslavnejši grški govornik je bil Demosten. O njem se pripoveduje, da je imel od narave slab in jecljav glas. A imel je trdno voljo in železno marljivost. Ko je bučalo morje, se je sprehajal po morskem obrežju in je glasno govoril, kakor bi hotel prekriti morsko bučanje. V usta si je bojda deval drobne kamenčke, da se je tako navadil izgovarjati besede trdno, brez požiranja in jecljanja.

Znameniti slovenski govornik nam je pripovedal, da si je svoj krepek in zvonki glas pridobil najbolj s tem, da se je kot dijak ob Savinji sprehajal in glasno učil. Njegovo grlo je teknovalo z žuborenjem savinjskih valov.

Veliko pripomaga tudi petje, da se dobi dober glas. Mladi fantje in dekleta, le radi prepevajte, že kot šolarji in potem ko izstopite iz šole. Kdor poje, slabo ne misli. Če tudi nisi pevec ali pevka, le prepevaj, kakor znaš

in moreš. Zlasti pastirjem na paši priporočamo, naj pojejo kar najbolj glasno, seveda ne divje in pa grde pesmi, ampak poštene. Že v šoli bi se naj pazilo, da otroci glasno in razločno odgovarjajo, ne pa da zaspano in tiho nekaj mrmrajo. Mnogi so od narave boječji in si ne upajo svojega glasu povzdigniti, to boječnost in napačno sramežljivost treba premagati.

Če hočeš torej postati dober govornik, vadi od mladosti svoj glas, uči se jasno in razločno govoriti, ne požirati besed, ne bojazljivo šepetati. Seveda nas ne smete krivo umeti. Ne spodobi se kričati tako, kakor bi bili vsi okoli tebe glubi, tudi mnogi pevci mislijo, da se s tem pokažejo, če iz vsega grla vpijejo. Ravno nasprotno, s tem pokažejo, da nimajo izšolanega glasu in ne pravega okusa.

Za dobrega govornika pa ne zadostuje samo dober in krepek glas, ampak da tudi nekaj pametnega pove. Govornik mora imeti na razpolago zaklad jednatih misli, drugače je pač kričoč, ki prazno slamo mlati, ne pa dober govornik. Zato se je treba učiti, pa brati in poslušati druge govornike. O Demostenu pripovedujejo, da so njegovi govori dišali po olju, namreč ker se je po noči pri oljnati svetilki skrbno pripravljaj na svoje govore. Kdor ima daljno pripravo t. j. mnogo bere in se uči, temu potem ni potrebna tako natančna bližnja priprava, ker večkrat ni časa, se pripraviti na ta ali oni govor. Zlasti se treba vaditi spomin. V mladih letih, že v šoli, se radi učite na pamet katekizem, zgodbe sv. pisma, razne pesmice in berila, in pozneje, ko izstopite iz šole ponavljajte katekizem, učite se pesmi in govore, kakor vam jih sedaj podajo »Naš Dom«. Znan nam je neki socialdemokratski govornik. Mož je čisto priprost, brez vsakih šol, pa bral je mnogo in govornike socialdemokratskih poslancev se je iz časnikov naravnost na pamet učil. In postal

je eden najuglednejših govornikov pri socialnih demokratih. Torej daljna priprava za dobrega govornika obsega: vaje v govoru, učenje in berilo, da se um obogati z mislimi, vajo spomina z učenjem na izust, pa poslušanje drugih govornikov. Po drugih govornikih se lahko veliko naučiš. Zapaziš n. pr. da to ali ono ni bilo prav, hitro si to zapiše v spomin: Tega jaz ne smem napraviti, drugo pa je bilo zopet dobro, tisto pa posnemaj.

Za pošteno mladeniško življenje!

Cenjeni somišljeniki! Naša mladeniška zveza ima tudi prelepi namen: vnmati nas za pošteno mladeniško življenje. Mlada leta so vsakemu človeku pač najsrečnejša leta, vendar le tedaj, ako jih preživijo pošteno. Spomini na pošteno preživljena mlada leta so človeku v moški dobi in v starosti najdražji spomini.

Kako bi se torej ne oklenili vsi mladeniči s posebnim veseljem naše zveze? Kdo bi se še mogel ustavljati vabilu v tako lepo družbo?

Hvala Bogu, da imamo pri nas prelepo družbo Marijino, ki šteje čez 150 mladeničev družbenikov. Ta družba nas uči mlada leta pošteno preživeti in nam pomaga na vse načine, da bi nam to bilo lahko in veselo delo. Vi tovariši moji, ste vsi udje Marijine družbe. In Vi ste udje tudi mladeniške zveze, ki Vas hoče tudi utrjevati v dobrem krščanskem mišljenju in Vas navduševati za pošteno, za brezmadežno mladeniško življenje.

Kateri mladenič pa živi pošteno? Tisti mladenič živi pošteno, ki je Bogu zvest, in

zvest božjim in cerkvenim zapovedim, katerega veselje največje je živeti po naukih sv. vere, kateri iz celega srca ljubi svojo nebeško mater prebl. Devico Marijo. In tak mladenič, predragi tovariši, je veselje starišev, je veselje dušnih pastirjev, je veselje cele župnije, da, je čast in ponos slovenske domovine. Le pošten, nedolžen mladenič, le veren mladenič je tudi zvest slovenski domovini, jo ljubi in dela za nje blagor.

Zares pošteno mladeniško življenje je mladeniču podlaga za celo bodočnost, podlaga najboljše, najtrdnjše. Mladenič, ki je Bogu vdan, je tudi srečen v poznejših letih, zakaj kdor je z Bogom, je tudi Bog z njim.

Pošteno preživeti mlada leta in z vernim srcem delati za svojo srečo in za srečo svojega naroda, ter za blagor slovenske naše domovine, to je toliko kot delati »z Bogom in Marijo za slovensko domovino.«

Mladeniči! Naših mladeniških zvez geslo ali vodilo pa je ravno z Bogom in Marijo za slovensko domovino!

Naši stariši stavijo v nas, krepke svoje sinove, vse svoje upanje, sv. katoliška cerkev se nadeja od nas, da bomo njej delali vedno veselje, naša slovenska domovina pa že komaj čaka, da dobi v nas najboljše branitelje in delavce za boljšo bodočnost, zato pa, tovariši, učimo se v naši zvezi ljubiti pošteno življenje in sveto delo za Boga in domovino, da bomo lahko odslej do konca svojega življenja živeli in delali z Bogom in Marijo za slovensko domovino!

Drobtinice.

Mile zime. Letos smo imeli dolgo časa jako blago zimo, pač pa je zadnje dni precej pritisnilo. Zanimalo bo morda naše čitatelje, če jim iz zgodovine naštejemo več takih čudnih zim. L. 1289. so se letni časi čisto zmešali, da ljudje niso vedeli, kdaj je leto in kdaj zima. Meseca decembra 1288. so cvetele vsakovrstne cvetlice, da so dekleta o Božiču vence spleta, začetkom prosinca so ptice valile in okoli sv. Antona Puščavnika (17. jan.) so že vinogradi cveteli. V svečanu je bilo že dovolj zrelih jagod. V drugi polovici majnika pa je padel pol sežnja debel sneg; sledilo je mrzlo leto, z bliskom, gromom in pogostno točo. — L. 1330. je bilo zelo vetrovno in nerodovitno. Dne 28. septembra in 9. oktobra je po višjih krajih že zapadel sneg in pokril veliko poljskih pridelkov. Zima pa je pozneje bila topla in prijetna, da so ljudje še okoli novega leta sejali ozimino. — L. 1333. je bilo na Spodnjem Štajerskem meseca dec. tako toplo kakor po letu, zato pa je spomladi celih pet tednov bil tak mrz, da so ljudje in živina zmrzovali. — L. 1342. je bila zima do aprila topla, potem pa je nastal tak mrz, da so ljudje kar obupavali. To je trajalo celi majnik. Na predvečer sv. Janeza Krstnika je strašna toča pobila vse sadeže. — L. 1334. je bilo ob Božiču

toplo kakor v poletju, koncem februarja l. 1345. pa je nastala strašna huda zima, da so ljudje in živina zmrzovali. — L. 1420. so že začetkom aprila cvetlice cvetele in žitno klasje je bilo popolnoma doraslo. V drugi polovici aprila so že jagode in črešnje dozorele; 15. maja je bilo že grozdje, a 8. jun. je prišla slana, ki je napravila neizmerno škodo. Kjer so sadeži ostali, so bile proti koncu julija že breskve zrele, tu in tam se je že celo začela trgati. — L. 1473. je bilo spomladi tako gorko, da je v sredini marca že drevje cvetelo, potem pa se je od suše vse posušilo. Zemlja je bila tako razgreta, da so se studenci posušili in vrelci vsahnili in na mnogih krajih so se hoste vžgale. Vodo so drago kupovali, tem obilnejše so pa tekle solze, ker so to leto tudi Turki obiskali Štajersko. — L. 1718. je bila v ljutomerski okolici, zlasti po vinogradih, strašna suša. Celo spomlad in poletje ni nič deževalo. Drava je bila tako majhna, da jo je človek kjerkoli brez nevarnosti lahko pregazil. Imeli so po raznih cerkvah procesije za dež. Tudi l. 1719. je bilo precej sušno in vroče, enako tudi l. 1726. — L. 1779. ni bilo snega; od februarja do pozne jeseni je bilo večinoma lepo vreme in obrodilo je vsega obilo.

Darovi za našo narodno obrambo.

- Skladu obmejnih Slovencev so nadalje poslali:
538. Mohorjani v Doljni Tribuš, Goriško, 20 K;
539. Mohorjani župljanov Sv. Jurij ob Ščavnici 20 K;
540. Josip Poplatnik, kaplan, Hajdin, 20 K;
541. Mohorjani v St. Lipšu pri Zineku 20 K;
542. Nikolaj Križaj, župnik, Ovsise, 20 K;
543. Mohorjani v Svečah, p. Bistrica v Rožu, Koroško, 20 K;
544. 545. Ivan Grobelšek, župnik, Gomilsko (darovali Mohorjani in občinski odborniki), 40 K;
546. Mohorjani v Kapelah pri Brežicah, 20 K;
547. I. Bohine, stolni župnik, Braslovče, 20 K;
548. Mohorjani Rajhenburg, 20 K;
549. Mohorjani Rajhenburg, 20 K;
550. Mohorjani celjski, po gosp. vikarju Ivanu Gorišek v Celju, 20 K;
551. Mohorjani pri Sv. Jurju ob južni železnici, 20 K;
552. Stefan Rihar, župnik v Planini pri Rakeku, 20 K;
553. Mohorjani vojniški, po g. Alfonzu Požaru, kaplanu v Vojniku, Štajersko, 25 K;
554. Gabriel Piščane, župni upravitelj, Osp, p. Črnikal, Istra, 20 K;
555. Valentin Sitar, kaplan, Kranj, 20 K.
Nadalje so darovali:
Mohorjani Koroška Bela, p. Javornik, 4 K;
Mihael Save, Ana Kokal, Franja Jenko, Ljubljana, 3 K; Dobljena partija 1 K; Mohorjani pri Sv. Bolfenu pri Središču, 4 K; Mohorjani Sv. Daniel pri Pliberku, 7 K; Mohorjani na Jezerskem, 5 K; Mohorjani v Frankolovem pri Celju, 7 K; Mohorjani Naklo 2 K; I. Schiffer, župnik v Pomjanu,

Istra, 3 K 50 v.; Mohorjani v Dol. Košani, 9 K; Mohorjani v Litiji, 5 K; Mohorjani na Planini pri Vipavi, 3 K; Mohorjani v Rihenbergu pri Gorici, 6 K 74 vin.; Minka Petrova nabrala v Stari Loki pri Škofji Loki 5 K 50 vin.; Mohorjani Spenica, Goriško, 5 K; Mohorjani pri Sv. Ani na Krembergu, 7 K 20 vin.; Mohorjani Ročinj, Primorsko, 1 K 60 vin.; Mohorjani Sv. Duh-Loče 12 K; Nabrano v veseli družbi po 2 vin. pri šaljivi igri „Buf“ v St. Vidu 2 K; Josip Novak, c. kr. učitelj, Idrija, 1 K; Mohorjari v Planini pri Rakeku 12 K 34 vin.; Anton Ravnik, uradnik „Gospodarske zveze“, Ljubljana, kot odkupnino 2 K; Ravnatelj Prosenec, Ljubljana, 2 K; Franciška Zagradišnik, Slovenjgradec, 5 K; Mohorjani gornjegraški 5 K; Mohorjani Nevlje pri Kamniku, 10 K; Cerkevni pevski zbor, Toplice, 2 K 27 vin.; Neka oseba darovala 87 v.; Mohorjani v Medgorjah pri Celovcu 4 K; Mohorjani trnovski, Ljubljana, je bilo pomotoma objavljeno 20 K, namesto 23 K.

* * *

Naj bi povsod naraščalo zanimanje za našo narodno obrambo, naj bi se povečala slovenska požrtvovalnost. Pri vsaki priliki opozarjajte znance in prijatelje, naj kaj darujejo. Darov ni treba pošiljati posameznim listom, ampak naj se vsled sklepa narodno-obrambnega odbora pošiljajo edino-le na naslov: „Slovenska krščanskosocialna zveza“ (Odsek za narodno obrambo) v Ljubljani.

Nabrane znamke v korist obmejnih Slov.

Uredništvu „N. D.“ je poslala Jul. Petrovič zbirko obrabljenih mark: 78 avstrijskih, 95 nemške države, 9 angleških, 7 švicarskih, 3 italijanske, 2 ruski, 1 špansko, 1 ameriško, 1 madžarsko.

Naj bi našla veliko posnemovalcev!

Šmarnice romarja jeruzalemskega.

32 premišljevanj za mesec majnik; obenem molitvenik za romarje v Jeruzalem. — 8.º Strani 408. Cena vezane knjige 2 K; po pošti 2 K 10 h. — Pod le-tem naslovom je ravnokar izšla v Cirilovi tiskarni v Mariboru knjiga, katero je spisal č. g. F. S. Šegula, župnik pri Sv. Roku ob Sotli. Skoraj vsako leto izidejo med Slovenci kake nove Šmarnice, ki prinašajo ogovore, pridige ali premišljevanja za mesec majnik. Obdelana je v njih že vsa obširna snov Marijinega češčenja. Med najlepše in najbolj zanimive slovenske Šmarnice pa moramo prištevati Šegulove. Podajajo nam čisto novo, izvirno snov, kakoršne še nobene slovenske Šmarnice niso razlagale. G. Šegula je bil o velikonočnih praznikih l. 1889. v Jeruzalemu. Na svojem dolgem potovanju si je začrtal posebno globoke vtise; vrnivši se v domovino je naredil o njih premišljevanja in sedaj jih je povil v »šopek šmarnic«. V njih kaj lepo opiše svete kraje in sploh vse, kar je na potu videl ali slišal, k temu pa doda kak lep nauk. N. pr.: Pred vhom v berno vas Someron (Samarija) je prvič slišal pozdrav »Salem aleikum — Mir z vami!« Razloži ga, opiše njegov pomen, potem pa dostavi ganljivo premišljevanje o zunanjem in notranjem miru pri ljudeh. Okrašena je knjiga tudi z mnogimi podobami iz jeruzalemskega potovanja. Kot dodatek sledé še molitve in pesmi v majniku. Ker nameravajo Slovenci l. 1910. pod vodstvom vrlih duhovnikov prirediti jeruzalemsko romanje, je knjiga ravno sedaj še tem bolj dobrodošla. — Te Šmarnice pobožnim Slovincem res prav toplo priporočamo. — Knjiga se naroča v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Beseda našim dopisnikom.

Od mnogih strani je dobilo uredništvo dopise, v katerih se izraža pohvala nad novo smerjo »Našega Doma« in podajajo razni nasveti, kako bi se še naj to in ono vredilo. Pohvale uredništvo ne išče, pač pa mu je zelo všeč, če dopisniki odkrito naznanijo svoje misli in želje, bodisi da so z listom zadovoljni, ali pa si želijo kaj drugače. Cenjeni dopisniki pa nam ne bodo zamerili, če teh dopisov ne priobčimo, kajti v njih izražene misli veljajo pred vsem uredniku, ki naj po njih vredi list. Da se bomo pa razumeli, bomo takoj na platnicah napravili poseben prostorček, kjer se bomo lahko pogovorili. Urednik vsega ne ve, dopisniki pa tudi ne, zato je potrebno, da se med seboj domenimo. Včasih bodo morebiti naše misli prišle navzkriž, pa skregali se ne bomo.

Za danes se dotaknemo dveh misli, ki so nam jih sporočili dopisniki. Eden piše: Zelo nas veseli, da bo vrgel »Naš Dom« politiko v koš in začel v resnici kulturno izobraževati in vzgajati. — Res je, ne bomo priobčevali političnih dopisov, ne bomo zbadali raznih oseb zaradi njihovega političnega mišljenja, ne bomo se pričkali z dopisi raznih zakotnih listov, katerih imena niti nečemo imenovati. — ampak, prijatelji mladi, politika se ne da celo izključiti iz takega lista, kakor je »Naš Dom«. Kaj pa je politika? Skrb in zanimanje za javne zadeve. Tu je pa treba veliko izobrazbe pa tudi značajnosti, zato je primerne politične vzgoje. Tudi vi mladi se boste morali danes ali jutri brigati za javne zadeve, za občinsko upravo, za okrajni zastop, deželni in državni zbor itd. Tu je treba jasnih načel in trdnega prepričanja, drugače te vsak veter maja, kamor hoče in verjel boš vsakemu norcu. Človek brez političnih načel je podoben tistemu hrvaškemu sodniku, pred katerega sta se prišla dva tožit. Najprej je stopil pred sodnika sosed Miško in tožil sosedo Joško, da mu je storil neko krivico. Sodnik ga zvesto posluša in nazadnje reče: »Bogme, ti imaš prav!« Potem je pa prišel sosed Joško, ki je govoril ravno nasprotno in vso krivdo zavrnil na Miška. Sodnik je tudi njega zvesto poslušal in razsodil: »Bog i bogme i ti imaš prav!« Pa sta oba imela prav! — Tako se godi nezavednim in omahljivim možem, ki dajo vsakemu agitatorju prav — Mi bomo tedaj od časa do časa obravnavali v listu tudi načelna politična vprašanja.

Drug dopisnik želi v listu več zabave, leposlovja. — Vse lepo, ampak življenje na svetu je sila resno in mlad človek se mora učiti tudi resno misliti. Splošna duševna bolezen našega časa je, da bi vsakdo rad vse vedel — brez učenja in truda. Samo lahke pa smešne ali poltene reči bi mnogi radi brali! Kratkočasno leposlovje visoko cenimo, ampak vsaka stvar ima svojo mero; slovenska mladina se mora privaditi resnemu mišljenju in delu, zato je si izposojajte iz svojih knjižnic ne samo pripovedi, ampak tudi poučne knjige in v našem listu bomo vezali zabavo z resnim poukom. Za danes bodi dovolj, drugokrat kaj več.

Urednik.